

OBSAH

MEDICÍNA NA NILU 7

Imhotepův hrob (9) — Imhotep znovu objeven (10) — Lékař Imhotep (12) — Egyptští bohové léčitelé (13) — Před sto lety začaly výzkumy (15) — Kdy vlastně začala medicína (17) — Ach, to psaní a čtení... (18) — Přehled uveřejněných papyrů (19) — Lékař a kněz (21) — Hlavní lékař Horního a Dolního Egypta (22) — Země lékařů (23) — V „domě života“ (24) — Právě tak jako dnes (26) — Středem všeho je srdce (28) — Vzduch udržuje život (30) — Červ jako symbol nemoci (31) — Pojetí nemoci u starých Egyptanů (33) — Původ nemocí (34) — Jak jsou v papyrech popsány vnitřní nemoci (35) — V kostech je to napsáno (36) — Vrchní voňavkář (38) — Vyskytovala se „anglická nemoc“ v Egyptě? (39) — Tuberkulóza, lepra a příjice (41) — Trpěli faraónové nemocemi manažerů? (43) — Stále stejná nejistota... (44) — Achnaton, nemocný reformátor (45) — Spoluvytvářely hormony dějiny? (47) — Nejstarší učebnice chirurgie na světě (49) — Chirurgie ve starém Egyptě (50) — Když dva dělají totéž (52) — Žvýkačka proti bolestem zubů (53) — Krokodýl v oku (54) — Děvče nebo kluk? (56) — Prognóza a kontrola početí (57) — Sedět na cihlách (59) — Sunova lékárna (61) — Přivázat k jeho přístavnímu kůlu (62) — Vynálezci chemie a farmacie (64) — Jistota je jistota (66) — Všichni dobří a zlí duchové (67) — Chléb, pivo a cibule (69) — Obydlí a oděv (70) — Zdraví a krása (71) — Úsvit medicíny (72) —

MEDICÍNA MEZI EUFRATEM A TIGRIDEM 75

Co víme o lékařství v době klínového písma (77) — Vynález písma (79) — Recepty staré 4000 let (81) — Bohové, modlitby a zdraví (82) — Zástupci bohů léčitelů na zemi (83) — Osobní lékaři na cestách (84) — Katalog poplatků a trestů (86) — Démonická patologie (89) — Všechna trápení tohoto světa (90) — Nemoci mezi Eufратem a Tigridem (91) — Čtení z jater (93) — Věštění z číše a jiné předpovědi (94) — S havranem a sokolem v rudém rouchu (97) — Proti všem démonům Babylónie (101) — Spojenými silami (103) — Mezopotamský lékopis (104) — Vezme se... (106) — Pán skalpelu (108) — Způsob života a sexuální hygiena (110) — Lékařství Chetitů (113) — Medicína ve staré Persii (114) —

MEDICÍNA NA INDU A GANZE 119

Gándhí a lékařství (121) — Lékařství kultur v údolí Indu (123) — Prameny indické medicíny (126) — Mytologie indického lékařství (128) — Védská medicína (130) — Věda o dlouhém životě (132) — Chvála léčivých bylin (134) — Zdraví prochází peněženkou (135) — Bowerův manuskript (137) — Velké lékařské sborníky (139) — Bráhmanské lékařství (140) — Vyučování a výcvik (144) — Buddha a lékařství (146) — Fantastická čísla (149) — Byl to karman? (152) — Všemi pěti smysly (154) — Neštovice (157) — Jantra a šastra (159) — Osm zákroků skalpelem (161) — Chirurg a oční lékař (164) — Láska a plodnost (166) — Od početí k porodu (167) — Zahrada léčivých rostlin pro celý svět (169) — Božská rtuť (171) — Zdraví, krása a čistota (173) — Řekové a Arabové v Indii (175) —

MEDICÍNA NA ŽLUTÉ ŘECE 179

Štětcem a tuší (181) — Jin a jang (183) — Kniha Nej-ťing a ostatní díla (185) — Největší čínský lékař (186) — Z chrámů králů medicíny (188) — Tři „ohniska“ a jiné orgány (190) — Úkoly jednotlivých orgánů (192) — Klima, počasí a nemoci (193) — Tep a jazyk (195) — Místo pulsace a příslušné vnitřní orgány (190) — 8160 receptů (196) — Všelék žen-šen (198) — Kdo má na vybranou, má starosti (198) — Žížaly, tygří kosti a žraločí ploutve (199) — Krátký přehled o používání léků zvířecího původu (200) — Akupunktura a moxibusce (201) — Jen žádou krev (203) — Kastrace a mrzačení nohou (204) — Pro matku a dítě (206) — I-šeng (207) —

MEDICÍNA MEZI ATLANTIKEM A PACIFIKEM 211

Od Aljašky až k Ohňové zemi (213) — Teokratické kultury a vyspělé kultury preklasického období (215) — Vzestup a pád Aztéků (217) — Ze života Aztéků (219) — Staromexické kodexy (221) — Božstvo a mrtví (224) — Lékaři, věšci a kouzelní lékaři (224) — Anatomie a lidské oběti (228) — Kde to bolí? (229) — Zlomeniny, poranění a bolesti zubů (231) — Těhotenství a porod (233) — Mor a skvrnitý tyf (235) — Na každou nemoc vyrostla nějaká bylina (236) — Kouzelné drogy Aztéků (238) — Lázně pro tělo a ducha (239) — Řekové amerického kontinentu (241) — Život je služba boží (243) — Písmo, matematika a kalendář (245) — Byla mayská medicína zaostalá? (247) — Medicína službou boží (248) — Třetí říše krále Slunce (250) — Bez písma a bez kola (252) — Dvě stě čtyřicet druhů brambor (253) — Nemoc krále boha (254) — Bylinkáři, kouzelní lékaři a míchači jedů (256) — Katalog nemocí (258) — Již staří Peruánci (260) —

HRDINOVÉ, OTROCI A FILOSOFOVÉ 263

Hippokratova vlast (265) — Přísaha asklépiovců (266) — Homérská medicína (267) — Asklépios s holí obtočenou hadem (268) — Chránový spánek a slavnostní hry (269) — Vzor všech lékařů (271) — Hippokratovy platany (272) — Corpus Hippocraticum (273) — Řemeslník a putující lékař (275) — Iatreion (277) — Úřední lékaři a osobní lékaři (277) — Lékařská etiketa a honorář (279) — Šarlatáni, mastičkáři a „lékařky“ (281) — Druhé dějství se odehrává v Alexandrii (282) — Římané a Etruskové (284) — Dva Řekové v Římě (285) — Bezpočet odborných lékařů (287) — Lékařství „svobodným uměním“ (288) — Po studiu státní služba (289) — Lékař milionářem (291) — Bingenský poklad (292) — Začátek konce (294) —

Na okraj kapitoly „Medicína na Nilu“ 297

Bibliografie 307

Výslovnost jmen (ke kapitole V.) 308

Seznam vyobrazení 309

Rejstřík 314